

núť na pohľad všedné a bežné otázky, problémy a pojmy je na mnohých miestach korunované cennými a podnetnými závermi o vzťahu živelnosti a uvedomelosti, spoločenského a individuálneho vedomia, o postavení strany, o pomere vodcov, strany a más atď. Na niektorých miestach však toto úsilie je poznačené istou umelou vykonštruovanosťou problémov, čo vedie k menšej zrozumiteľnosti. Je to tak najmä v počiatočných kapitolách práce.

Iste možno uvažovať o mnohom, čo Cvekl vo svojej práci napísal. S mnohým sa dá aj polemizovať. Je to pochopiteľné. Autor sleduje okruh aktuálnych otázok, ktoré sa v nedávnej minulosti ľudí hlboko dotýkali, pôsobia vo vedomí ľudí ešte v súčasnosti a boli krátko po vydaní knihy znovu hlbšie a širšie riešené. Život k nim priniesol a prináša veľa nového. Je o to lepšie a správne, že tieto otázky neostávajú bez povšimnutia medzi filozofmi a stávajú sa stále viac stredom ich pozornosti.

Jan Škaloud

● SPOLOČENSKÉ VEDY A NÁBOŽENSTVO. — Boj proti ideologickým prežitkom vykorisťovateľskej minulosti je úspešný za predpokladu, že je pozitívny, že sa vedie ako súčasť výchovy k materialistickému svetonázoru. Táto zásada, napriek jej zdôrazňovaniu nebola a nie je v praxi dôsledne rešpektovaná. Na úseku vedeckoateistickej výchovy ostávalo sa dosť často akoby na polceste. Dominantou tu bola kritika náboženstva, či už vo forme konfrontácie vývoja prírodných vied a náboženských predstáv o svete, živote a pod., alebo vo forme kritiky protiludovej činnosti náboženských organizácií v minulosti. Do popredia však treba stavať problémy človeka dnešnej doby a na ich základe, v súvislosti s procesom ich riešenia, metódou názorného presvedčania pomáhať pri

formovaní a upevňovaní marxistického materialistického svetonázoru.

V tejto súvislosti treba uvítať, že sa širokej publicity dostáva prednáškam, ktoré odzneli v rámci kurzu vedeckého ateizmu vo Večernej univerzite marxizmu-leninizmu pri MV KSS v Bratislave. Prednášky tohto kurzu osvetľujúce základné filozofické problémy vedeckého ateizmu, vyšli v zborníku *Spoločenské vedy a náboženstvo*.*

Sborník možno považovať za učebnicu svojho druhu nielen pre lektorov vedeckého ateizmu a pre osvetových, školských a kultúrnych pracovníkov, ale aj pre širokú čitateľskú verejnosť. Obsahuje prednášky: Marxistická filozofia — základ vedeckého ateizmu (E. Bok); Materialistické a náboženské ponímanie prírodného diania (J. Kocka); Vedecké chápanie dejín a kritika náboženských náhľadov na spoločnosť (V. Brožník); Náboženstvo a veda o psychike človeka (Str. Dornič); Súčasná náboženská filozofia (J. Bodnár); Z dejín filozofickej kritiky náboženstva (T. Münz).

Autori zdôvodňujú a dokumentujú zásadu, „že osvojenie si marxistického svetonázoru je základným predpokladom správneho chápania náboženstva a jemu zodpovedajúcich spoločenských inštitúcií, ako aj vytvorenie priliehavej metódy na prekonávanie náboženstva“ (str. 5).

Sborník je impulzom, aby sme v úsilí o prekonávanie náboženstva a zároveň s kritikou náboženstva nastolovali a do popredia kládli problémy človeka dnešnej socialistickej spoločnosti a aby sme na tomto širokom základe napomáhali formovanie marxistického materialistického svetonázoru.

(fv)

* *Spoločenské vedy a náboženstvo*, Bratislava 1961, SVPL, str. 277.